

Årsrapport 2010

INNHold

STYRETS RAPPORT	5
DIREKTØRENS REDEGJØRELSE	9
NSOs VIRKSOMHET I 2010	11
KONTROLLVIRKSOMHETEN	14
BEREDSKAPSRÅDGIVNING	17

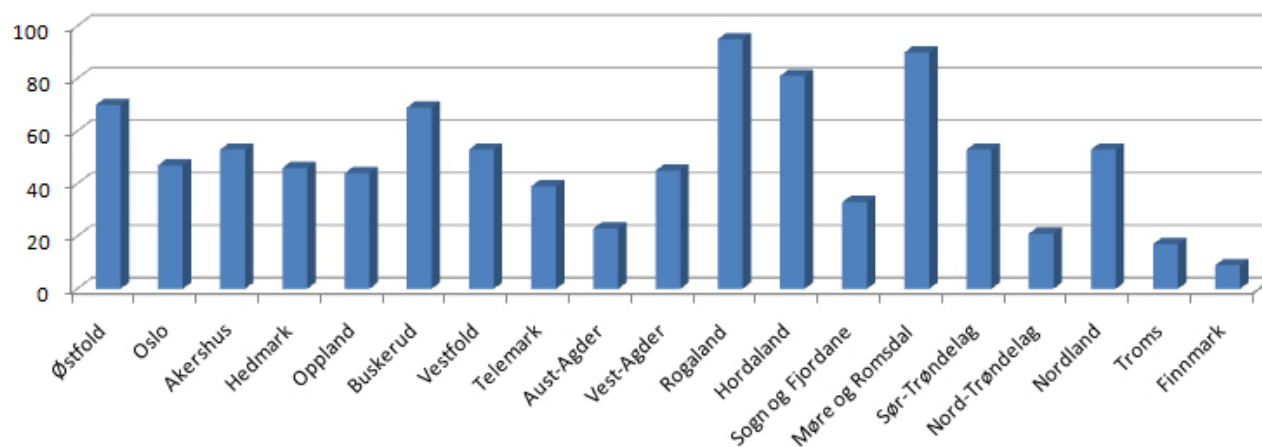

NSOs organisasjon

Per 31. desember 2010 hadde NSO 12 ansatte

Antall industrivernpliktige virksomheter fordelt på fylke

Styrets rapport

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon (NSO) ble etablert som Industriforbundets Luftværnkontor av Norges Industriforbund i 1938. Formålet var å organisere egenbeskyttelsestiltak (industrivern) for virksomhetene i tilfelle den usikre situasjonen i Europa skulle resultere i krigshandlinger, spesielt i form av luftangrep, mot Norge og norske virksomheter.

I dag er virksomhetenes industrivern i hovedsak innrettet på å håndtere ulykker og andre uønskede hendelser som en del av virksomhetens totale HMS-arbeid. NSOs oppgaver er å organisere og kontrollere egenbeskyttelsen (industrivernet) ved industri- og håndverksbedrifter og andre virksomheter etter særskilt vurdering. NSO er også tilsynsmyndighet etter internkontrollforskriften og storulykkeforskriften.

Det administrative ansvar for NSO er tillagt Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), mens NSOs myndighetsutøvelse er forankret i Justisdepartementet gjennom Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Styret i 2010

Det er Næringslivets Hovedorganisasjon som oppnevner NSOs styre. Styret hadde følgende sammensetning i 2010:

Styreleder:

Leif Hellebø, direktør, Norsk Hydro ASA

Nestleder:

Trond Joranger, HSEQ Manager Dynea Europe & South America, Dynea AS

Styremedlemmer:

Linda L. Aase, adm.dirktør, Rolls Royce Marine AS Foundry-Bergen

Trygve Østmo, direktør, Norsk Industri

Knut Eckhoff, fabrikkdirektør, Lilleborg as

Varamedlemmer:

Karin Loftsgaard, HMS-sjef, Axellia Pharmaceuticals AS

Øystein S. Lohne, Risk Manager, Xstrata Nikkelverk AS

Wenche Elisabeth Olsen, fabrikkssjef, SiC Processing AS

For perioden 2011-2012 har NHO gjenoppnevnt Leif Hellebø, Trond Joranger og Trygve Østmo.

For å sikre at styreleder og nestleder ikke velges for samme periode, oppnevnte NHO Linda L. Aase som ny nestleder for 2011.

Styrets møter

Styret hadde fire ordinære møter i 2010. Møtet 15. juni ble holdt i Tønsberg, og der ble det også arrangert et drøftingsmøte med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Styret har jevnlig behandlet oppfølgingen av virksomhetsplanen for 2010

og forventningsbrevet fra DSB som fastlegger hovedmålene for den faglige virksomheten.

I tillegg til ordinære styresaker som HMS i administrasjonen, personellressurser, regnskap og budsjettoppfølging, har styret vært særlig opptatt av

- NHOs spørreundersøkelse om virksomhetenes oppfatning av NSO,
- status for industrivern, industrivernrapporten,
- tilsyn; NSOs arbeid med å kontrollere egenbeskyttelsen,
- NSOs arbeid med å organisere egenbeskyttelsen; hvordan kontakten med den enkelte virksomhet ivaretas,
- arbeidet med ny, felles beredskapsforskrift etter oppdrag fra Justisdepartementet,
- tiltak for å støtte virksomhetenes sikkerhetsarbeid, bl.a. kurs- og seminartilbud, skjema og sjekklister m.v,
- informasjonsvirksomheten; bladet Sikkerhet, nettsted og nyhetsbrev,
- å styrke egeninntjeningen og å utvide tilbudet til virksomhetene – fordelingen mellom myndighetsoppgaver og betalte rådgivningsoppdrag,
- samarbeid med de andre HMS-etatene og med Næringslivets Sikkerhetsråd.

Helse, miljø og sikkerhet i NSO

Det ble ikke registrert arbeidsrelaterte ulykker eller sykdom i NSO i 2010.

Sykefraværet var på 6.6 prosent.

Også i 2010 gjennomførte bedriftshelsetjenesten en kombinert helse- og tilfredshetsundersøkelse basert på individuelle samtaler. Undersøkelsen bekreftet at arbeidsmiljøet i NSO er godt. I november gjennomførte administrasjonen et to dagers internseminar med fokus både på organisasjonsutvikling og arbeidsmiljø. Det følger noe reising med NSOs aktiviteter, men organisasjonen forurenser ikke det ytre miljøet utover det som følger av slik virksomhet. Administrasjonen benytter miljøvennlig papir og har etablert kildesortering av avfall.

I styret er det fem menn og tre kvinner, i administrasjonen syv menn og fem kvinner, ca 60 – 40 prosentfordeling for begge.

Status for industrivern

Pr. 31. desember 2010 var det 953 industrivernpliktige virksomheter. 51 av disse var nye i 2010, mens det var 70 i avgang. Det ble dermed en netto nedgang på 19. I 2010 fikk syv virksomheter vedtak om endring av beredskapsklasse; fire til lavere beredskapsnivå, tre til høyere.

Virksomheter etter beredskapsklasse pr. 1. mars 2011:

Beredskapsklasse	Antall virksomheter
I	33
II	427
III	428
IV	65

Rogaland har flest industrivernbedrifter (95), men det er i Hordaland virksomhetene har flest beredskapspersonell (1485) til sammen.

Samtlige virksomheter leverte sin årlige statusrapport i 2010. Virksomhetene fikk tilbakemelding på avvik i forhold til krav i retningslinjene, med veiledning i hvilke mangler som var avdekket.

Regelverk – tilsyn

I 2010 gjennomførte NSO 134 på stedet-tilsyn i industrivernpliktige virksomheter (103 i 2009). Tilsynene varierte fra to-timers punktsjekker til dyptgående revisjoner over flere dager. Etter alle NSO-kontroller får virksomheten en skriftlig rapport hvor eventuelle feil og mangler blir påpekt med frist for å korrigere dem. I rapporten kommenterer NSO også andre funn som ikke representerer brudd på regelverket, men som kan gi virksomheten en bedre HMS-standard dersom de følges opp.

Veiledning – informasjon

Bladet Sikkerhet distribueres i forhold til antall personer virksomhetene har i sine industriverngrupper.

I 2010 hadde Sikkerhet særlig fyldig omtale av Øvelser (nr 2), Førstehjelp (nr 3), Redningsstab (nr 5) og Materiell og utstyr (nr 6).

Opplaget var gjennomsnittlig 4.800.

NSO mener det er viktig å gi virksomhetene veiledning i hvordan reglene for industrivern skal forstås og hva de innebærer for den enkelte virksomhet. Det er hovedsaklig gjennom daglige telefonsamtaler og e-posthenvendelser slik veiledning skjer, men sporadisk kan NSO også gjennomføre på stedet-veiledning i en virksomhet.

Gjennom bladet Sikkerhet og nettstedet nso.no driver NSO både veilednings- og motivasjonsarbeid. Nettstedet www.nso.no fikk nytt design i 2010, og blir jevnlig oppdatert med beredskapsfaglige nyheter. Ved utløpet av 2010 var det ca 3300 abonnenter på NSOs nyhetsbrev. Det er etablert et eget nyhetsbrev for kunngjøring av NSOs betalte tjenester innenfor beredskapsrådgivning.

Bladet Sikkerhet kom ut med seks utgivelser i 2010. Fire av de seks utgivelsene inneholdt fordypning i beredskapsfaglige tema.

NSOs nettsted skal både være en nyhetsformidler til industrivernpliktige virksomheter samt et sted å finne svar på alle typer spørsmål en kan ha om egenberedskap i virksomheter.

Ny beredskapsforskrift

Justis- og politidepartementet har gitt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og NSO i oppdrag å utarbeide en felles forskrift for egenberedskap i virksomheter. I utgangspunktet skulle den nye beredskapsforskriften hjemles i lover som forvaltes av Justisdepartementet, det vil si brannvernlovgivningen og sivilbeskyttelsesloven.

NSOs styre har også ønsket at beredskapskrav som er hjemlet i annet regelverk ble innarbeidet i en ny forskrift, slik at næringslivet kan oppleve mindre dobbeltregulering, bedre ressursutnyttelse og et lettere tilgjengelig regelverk. Det ønsket ser ikke ut til å bli imøtekommet i mandatet som er gitt til DSB og NSO.

Publisering av nytt stoff på nettstedet www.nso.no bekjentgjøres vanligvis pr e-post til mottakerne av NSOs nyhetsbrev. Ved utløpet av 2010 hadde nyhetsbrevet 3300 abonnenter.

Security – NSR

NSO er representert i Næringslivets Sikkerhetsråd (NSR) og har kontorfellesskap med NSRs sekretariat. NSOs styre er opptatt av at de råd som NSR gir næringslivet innenfor området security, også skal nå de industrivernpliktige virksomhetene. Dette kommer blant annet til uttrykk gjennom fagbladet/medlemsbladet Sikkerhet som NSO og NSR deler utgiveransvaret for. I to av utgivelsene i 2010 var security hovedtema i bladet.

Bedriftene tilfreds med NSO

Det er Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) som har det administrative ansvaret for NSO. I desember 2010 gjennomførte NHO en spørreundersøkelse blant de industrivernpliktige virksomhetene for å få bedriftsledernes vurdering av NSO og NSOs arbeid. I alt 304 besvarte spørsmålene.

Svarene er positive for NSO. For eksempel sa til sammen 89 prosent at de er fornøyd med NSOs virksomhet. Åtte prosent er "litt fornøyd", mens tre prosent er "ikke fornøyd".

Mer enn 80 prosent var enige i at det ikke er problematisk at NSO er administrativt tilknyttet NHO. Seks prosent mente dette var problematisk.

De utsagnene hvor svarene sprikte mest var "NSO bidrar til bedre og mer optimal etterlevelse av regelverket enn andre HMS-tilsyn" og "avgiften til NSO står i rimelig forhold til hva andre HMS-tilsyn fakturerer". Her svarte tre av ti virksomheter "vet ikke". Blant dem som hadde en mening var det imidlertid et overveldende flertall som var enige i påstandene.

Økonomi

NSO finansierer sin virksomhet gjennom en årlig avgift fra de industrivernpliktige virksomhetene samt egeninntjening gjennom kurs og seminarer, salg av ulike publikasjoner samt bladet Sikkerhet.

Den enkelte virksomhets avgift beregnes ut fra beredskapsklasse og antall ansatte. I 2010 ble det i alt innkrevd kr. 9.440.160 i avgift. Egeninntjeningen i 2010 var kr. 8.683.611.

Årsregnskapet for 2010 som er utarbeidet basert på forutsetningen om fortsatt drift, er gjort opp med et overskudd på kr. 858 217 inklusive finansinntekter. Overskuddet skyldes en større egeninntjening enn budsjettert samt en økt verdi av NSOs innskudd i NHO-fondet.

Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av NSOs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Organisasjonen representerer ingen økonomisk risiko for andre.

Oslo 13. april 2011

Leif Hellebø (sign.)

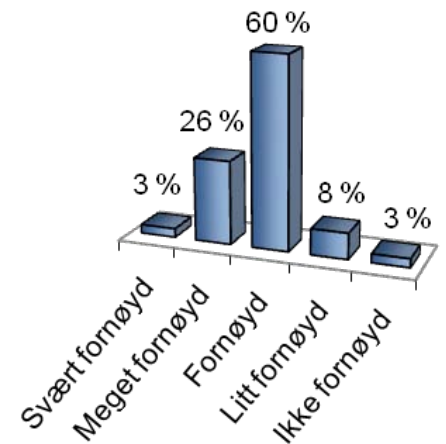
Trond Joranger (sign.)

Linda L. Aase (sign.)

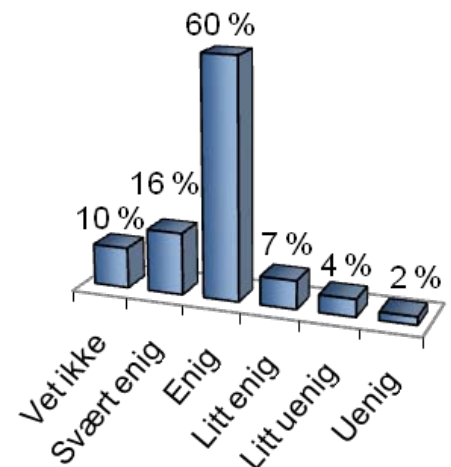
Trygve Østmo (sign.)

Knut Eckhoff (sign.)

Sett under ett, hvor godt fornøyd er du med NSOs virksomhet?

Det er ikke problematisk at NSO som tilsynsmyndighet er administrativt tilknyttet NHO:

Kilde: Næringslivets Hovedorganisasjon: Undersøkelse om virksomhetenes syn på NSO. Desember 2010

Direktørens redegjørelse

Direktør Trygve Finsal,
Næringslivets
sikkerhetsorganisasjon

De industrivernpliktige virksomhetene har i løpet av året lagt ned et betydelig antall årsverk for å opprettholde en god beredskap. Samtidig ser vi at beredskapen lett forfaller dersom den ikke er plassert høyt på agendaen. Ledelsens engasjement er her, som ellers i alt HMS-arbeid, en avgjørende faktor.

De viktigste barrierene for å redusere risiko etableres gjennom et godt forebyggende arbeid, men selv med god forebygging vil det nesten alltid være en eller annen form for restrisiko. Den siste barrieren for å møte denne risikoen er å ha en effektiv beredskap. Skal denne barrieren fungere optimalt er det avgjørende at beredskapen er organisert, utstyrt, opplært og øvet på en måte som gjør den i stand til å møte virksomhetens mulige uønskede hendelser. Det er i denne sammenheng Næringslivets sikkerhetsorganisasjon har sin hovedoppgave, organisere og kontrollere de industrivernpliktige virksomhetenes beredskap.

Tilpasning av beredskap

Både gjennom årets kontrollvirksomhet og annen kontakt har vi registrert ulike forhold som både kan og må forbedres. Det er fremdeles virksomheter som ikke gir eget beredskapspersonell den nødvendige og lovpålagte opplæringen. Over mange år har opplæringen av innsatsledere vært god, men fortsatt er det manglende oppfølging, spesielt på gjennomføringen av de myndighetspålagte praktiske øvelser. Det samme kan sies både om opplæring og øving av redningsledelsen. Det glemmes, eller som verre er, neglisjeres, at de som skal i innsats, enten ute på skadestedet eller i en bakenforliggende lederrolle, må ha nødvendig opplæring, utstyr og øving.

Vi ser at flere virksomheter har en vei å gå for å avdekke egne nøds- og ulykkesituasjoner, og at det er en manglende bevissthet rundt betydningen av å tilpasse egenberedskapen.

I tillegg til å føre kontroll med beredskapen ute i virksomhetene legger vi mye ressurser i å være veiledere innenfor den samme beredskapen. Beredskap er et fagområde hvor NSO besitter spesialkompetanse. Vi vil benytte denne kunnskapen gjennom å støtte og veilede de industrivernpliktige virksomhetene. I inneværende år har vi gjennom en rekke kurs, fagseminar, fagbladet Sikkerhet og ikke minst våre nettsider, gitt råd til drifting av industriberedskapen, noe vi registrerer at virksomhetene benytter.

Øvelser

Med fare for å bli beskyldt for å kopiere tidligere års betraktninger må jeg også i årets rapport kommentere øvelser. For industrivernet er øvelser spesielt viktig, men utfordrende å gjennomføre. Derfor har vi også i år fulgt opp øvelser spesielt.

Det gjennomføres mange industrivernøvelser i løpet av et år. Vi ser at det legges ned mye godt arbeid både i planleggingen, gjennomføringen og etterarbeidet. Det er allikevel altfor mange virksomheter som velger bort øvingstid.

Årsakene til den manglende gjennomføringen er mange. Det vi i NSO mener er viktig å sette fokus på er:

- Øvelsene må bygge på de mulige nøds og ulykkessituasjoner som er avdekket gjennom risikovurderingen.
- Oppgavene må være av en slik karakter at de kan håndteres. Det er nytteløst å lage øvelser hvor opplæring og utstyr ikke er tilpasset øvingssituasjonen. Det er lite vi kan gjøre med olje på sjøen uten båt, lenser og opplæring.
- Realisme gir innlevelse og vilje til oppgaveløsning. Det er stor forskjell på å "behandle" en sekk, fremfor å forholde seg til en markør som stønner av smerte.
- Klare konkrete mål styrker deltakerens innsikt og forståelse og gir både bedre oppgaveforståelse og evaluering for å fastslå om innsatsen var god eller ikke.
- Øvelser må som hovedregel fordeles over tid. Flere korte øvelser er å foretrekke fremfor én lang. Begge kategorier har sin plass, men korte øvelser krever som oftest mindre tid å forberede, er raskere å gjennomføre og lette å evaluere.

Enes vi om ovennevnte vil det være et godt utgangspunkt for å komme videre. Uansett vil øvelser alltid være det viktigste enkelttiltaket vi gjennomfører for å få en god og tilpasset beredskap.

Ny lov

I juni 2010 ble sivilbeskyttelsesloven vedtatt som erstatning for sivilforsvarsloven av 1953. I forbindelse med den nye loven har det vært et løpende arbeid med å få på plass en ny beredskapsforskrift med tilhørende veiledning. Målet med den nye forskriften er at den skal tilpasses et mer moderne arbeidsliv med stor fleksibilitet og hyppige endringer.

Underveis i arbeidet har vi avdekket flere utfordringer. I forslaget til ny forskrift forlater vi dagens regelverk med klart definerte minstekrav til fordel for funksjonskrav.

Innslagspunktet for hvem som skal omfattes av forskriften vil sannsynligvis opprettholdes på 40 sysselsatte som i dag. Selv om vi ser andre og nye utfordringer både for virksomhetene og NSO, vil ny forskrift gi muligheter for en langt større grad av tilpasning av beredskapen enn hva som er mulig i dag.

Fellesskap for forbedringer

På slutten av året gjennomførte Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) en spørreundersøkelse blant de industrivernpliktige virksomhetene om hvordan de oppfattet NSOs tilsyn og rådgivningsvirksomhet. Et godt flertall av virksomhetene mente at NSOs tilnærming til bedriftene er med på å bygge beredskap. Et godt utgangspunkt for NSO. Vi er avhengig av å forstå hverandre og i fellesskap arbeide for å skape forbedringer der dette er mulig og nødvendig.

Vårt felles mål er at alle landets ca. 950 industrivernpliktige virksomheter har en god og tilpasset egenberedskap som kan takle egne nøds- og ulykkessituasjoner. Samtidig er det viktig å understreke at den enkelte virksomhet er ansvarlig for egen beredskap. NSO skal se til at kravene etterleves og om nødvendig benytte gitte virkemidler for å påse at virksomhetene opererer i tråd med regelverket.

Samarbeid om øvingscenter

Industrivernpliktige bedrifter i Sunnhordland og Brannvesenet Stord og Bømlo kommuner har gått sammen om å lage et treningssenter på Stord for å kunne gi industrivernpersonell og kommunens brannvesen varme øvelser.

Disse bedriftene har vært med:

- Wärtsilä Norway,
- Aker Stord,
- Leirvik Modul teknologi,
- Bremnes Seashore,
- Bergen Group Halsnøy,
- Brandasund fiskeforedling.

De to Wärtsilä-røykdykkerne Leif Kåre Rolfsnes (t.v.) og Kjetil Risan bekrefter at varme øvelser er bra!

Foto: Røykdykkerleder Roald Grasdal

NSOs virksomhet i 2010

Næringslivets sikkerhetsorganisasjons oppdrag er å organisere og kontrollere egenbeskyttelsen ved de industrivernpliktige virksomhetene. NSO løser sine oppgaver ved å

- forvalte regelverket; gjøre enkeltvedtak om industrivernplikt, beredskapsklasse, tilleggstjenester m.v,
- gjennomføre obligatorisk opplæring for industrivernledelsen,
- holde virksomhetene oppdatert i regelverk og beredskapsfaglige spørsmål, og motivere dem for beredskap,
- kontrollere egenbeskyttelsen gjennom den årlige egenrapporteringen samt ulike former for tilsyn,
- samarbeide med andre HMS-myndigheter.

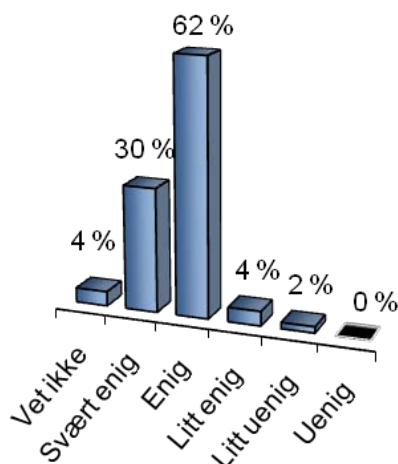
Opplæring for industrivernledelsen

Industrivernleder og innsatsleder er nøkkelpersoner i virksomhetens beredskapsorganisasjon, industrivernet. NSO arrangerer opplæringen både for industrivernledere og innsatsledere, og det er viktig kompetanse som blir tilført virksomhetene gjennom disse kursene. Både industrivernlederkurset og grunnkurs i innsatsledelse fikk gode tilbakemeldinger fra deltakerne i 2010.

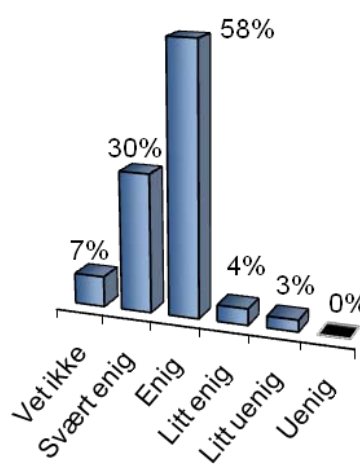
Antall deltakere	2010	2009	2008
Industrivernlederkurs, alle beredskapsklasser	190	197	261
Grunnkurs i innsatsledelse, teoretisk del	304	328	388
Grunnkurs i innsatsledelse, praktisk del	253	261	285

Nedgangen i antall deltakere kan både skyldes nedgang i antall virksomheter og at det har vært noen vanskelige år for deler av industrien. I slike perioder er tendensen at folk blir i stillingene sine, og at det dermed blir mindre behov for opplæring av nye.

NSO tilbyr relevante opplæringstilbud:

NSO gjennomfører kvalitetsmessig gode kurs:

Kilde: Næringslivets Hovedorganisasjon: Undersøkelse om virksomhetenes syn på NSO. Desember 2010

Industrivernplikt og beredskapsklasse

Når NSO får informasjon om at en virksomhet kan komme inn under bestemmelsene om egenbeskyttelse, industrivern, er det NSOs praksis å innhente mer detaljerte opplysninger om virksomheten. Dersom NSO vurderer at den kommer inn under forskriften, gjøres industrivernplikten gjeldende gjennom enkeltvedtak. Samtidig gjøres vedtak om beredskapsklasse og eventuelle tilleggstjenester. Tilsvarende, dersom en virksomhet som er industrivernpliktig gjennomgår endringer slik at den faller utenfor, gjøres vedtak om å oppheve plikten.

Mange virksomheter gjennomfører endringer i produksjon, prosess eller antall sysselsatte, uten at industrivernplikten faller bort. De ønsker da en ny vurdering av beredskapsklasse og eventuelle tilleggstjenester. En betydelig del av NSOs ressurser går derfor til vurdering av industrivernkravene til enkeltbedrifter.

Tilfluktsrom

NSO skal saksbehandle og føre tilsyn med tilfluktsrom (T-rom) ved de industrivernpliktige virksomhetene. Det gis i dag fritak fra plikten til å bygge nye T-rom, men eksisterende rom skal holdes ved like og eventuelle nybygg skal ikke komme i konflikt med eksisterende T-rom.

Ansvaret for et T-rom påhviler eier av bygning eller anlegg. I 2010 henvendte NSO seg til de 550 industrivernpliktige virksomheter som var registrert med T-rom, og minnet om vedlikeholdsplikten. Om lag 100 virksomheter ga tilbakemelding om at de er leietaker av bygning, og i de tilfellene vil den forvaltningsmessige oppfølgingen av T-rommene bli overført til sivilforsvarsdistriktet.

Internettkurs i stabsarbeid

Foto: Privat

I 2010 ble NSOs nettbaserte kurs for personell i redningsstab gjort gratis tilgjengelig for alle industrivernbedriftene. Tage Jakobsen (bildet), som er industrivernleder på Ruukki Construction Norge AS i Sandnessjøen, ble oppnevnt som leder for redningsstaben der i 2010:

– E-læringsprogrammet var greit å gjennomføre, forteller Jakobsen. – Jeg vil si at det ga veldig god læring og var nyttig for meg, særlig dette med rollefordelingen i staben. Den dagen det blir behov for oss er det viktig at alle er kjent med hvilken rolle de har, og vi vil da komme hurtigere i gang. Jeg vil prøve å få alle i staben til å gjennomføre det. Alle skal jo være med på øvelse, og da er det fint å ta e-læringen i forkant.

Fokus på forebygging og beredskap

Bergverksbedriften Titania AS i Sokndal kommune i Sør-Rogaland har maskiner og utstyr av en slik størrelse at de med rette kan kalles "monstermaskiner". De svære dumperne må fylles raskt og effektivt, så de har skaffet seg verdens største hjullaster som har vanlig drivlinje og kraftoverføring med motor og gir. Gigantmaskinen veier 220 tonn, den laster 45 tonn i hvert jafs. Det er 260 ansatte ved virksomheten, og 52 av disse er med i virksomhetens industrivern. Men det er ikke bare på utstyr Titania satser stort. Også når de skal analysere risiko blir det format over det. Høsten 2010 samlet direktør Dag Larsen nærmere 40 av sine medarbeidere, hver sjettede ansatt, til et bedriftsinternt kurs i risikoanalyse. Dette kom det mye engasjement og mange interessante diskusjoner ut av; hele tiden med fokus på forebygging og beredskap. Kanskje det er størrelsen som teller?

Titania-ansatte på kurs – da behøver ikke risikoanalyse være kjedelig! Per Ove Støle (f.v.), Kurt Pedersen, Alf Torstein Pettersen og Geir Inge Holmen. Foto: R. Eia

Innsatsleder – en nøkkelperson i beredskapen

Foto: C. Bendz

I 2010 gjennomførte 304 deltakere teoretisk del og 253 praktisk del av grunnkurs i innsatsledelse.

Nytt faghefte

”Førstehjelp ved personskader i industrien” som ble utgitt i 2010 er det siste bidraget til NSOs serie av faghefter for industrivernpliktige virksomheter. Fagheftet inneholder både nødvendig teori om grunnleggende førstehjelp og anvisning på hvordan man håndterer mer kompliserte skader, fortrinnsvis slike som kan oppstå i en industribedrift.

Felles aksept for opplæring mellom OLF og NSO

Oljeindustriens Landsforening (OLF) og NSO kom i 2010 fram til at kravene til sikkerhets- og beredskapsopplæring for personell på landanlegg og på sokkelen i en del tilfeller samsvarer. Det ble inngått en avtale om hva som kunne aksepteres når personell flytter fra sokkel til landanlegg, og omvendt. Hensikten med avtalen er ”om mulig oppnå felles standard for opplæring på landanlegg og innretninger offshore samt å unngå overlappende, likeverdig opplæring”. NSO vurderer at avtalen vil være en fordel for virksomheter som ansetter personell som kommer fra innretninger på sokkelen.

God egenberedskap slo ned branntilløp

Foto: Hunton Fiber AS

– I det 12 etasjer høye og 60 meter lange bygget der vi tørker trefiberplater, ble det oppdaget brann av vårt automatiske overvåkingsystem.

Det er fabrikkdirektør Jens Andersen (bildet) ved Hunton Fiber AS på Gjøvik, som beskriver situasjonen etter å ha vært utsatt for to branntilløp på tre dager i august 2010. Hunton Fiber har 85 ansatte. Eksportandelen er på ca 50%, og virksomheten er blant markedslederne i Europa.

Hunton er på ingen måte glad for å ha branntilløp, men de driver i en bransje der

brann er en konstant trussel. Tross betydelig satsing på forebyggende arbeid, vet de at brann er en risiko de aldri kan se bort fra.

– Når slike hendelser inntreffer er egenberedskap helt avgjørende for bedriften og arbeidsplassene våre. Det er viktig å ha et velfungerende industrivern, hevder fabrikkdirektøren som koster på seg et smil tross alvoret i situasjonen de har vært oppe i.

KONTROLLVIRKSOMHETEN

NSO er gjennom sivilbeskyttelsesloven gitt i oppdrag å gjennomføre kontroller i industrivernpliktige virksomheter. All tilsynsaktivitet gjøres med hjemmel i loven og forskrift om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter mv. Gjennom tilsyn gjennomføres kontroller av etterlevelse av regelverket, men også informasjonsformidling om regelverket. NSO benytter seg av to kontrollmetoder; egenrapportering og stedlige tilsyn i virksomheten. Gjennom det stedlige tilsynet hadde NSO både i 2009 og 2010 spesielt fokus på planlegging av og gjennomføring av opplæring og øvelser.

Egenrapportering – industrivernrapporten

I januar hvert år innhenter NSO en industrivernrapport fra alle industrivernpliktige virksomheter. Hensikten med rapporten er å få en status for virksomhetenes industrivernaktivitet i året som har gått samtidig som den gir NSO grunnlag for kommende års tilsyn og opplæringstilbud.

Opplysninger som virksomhetene gir i industrivernrapporten blir fulgt opp av NSO med tiltak for å sikre etterlevelse av regelverket. I 2010 hadde NSO særlig fokus på handlingsplan, beredskapsplan og gjennomføring av øvelser. Avvik blir fulgt opp med varsel om pålegg, eventuelt etterfulgt av pålegg om å korrigere avvikene.

NSO innhentet ca 950 industrivernrapporter for 2010. Rapportene viser at i overkant av 30 % av innsatsledere og innsatsmannskaper ikke har gjennomført påkrevd antall timer øvelse. 7 % av virksomhetene oppgir at de ikke har beredskapsplan. Samme antall virksomheter har meldt inn at de ikke har handlingsplan for industrivernet. Til forskjell fra dette har virksomheter som inngår i felles industrivern med andre, i hovedsak både øvelser, beredskapsplaner og handlingsplaner i orden.

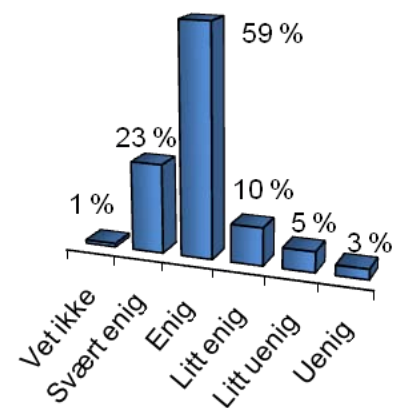
Tilsyn i virksomhetene

NSOs tilsyn i virksomhetene er risikobasert og systemrettet. Med risikobasert menes at utvelgelsen og prioriteringen av tilsynsobjekter og temaer skjer ut fra et risikoperspektiv. Tilsynet er en systematisk kontroll av virksomhetenes styringssystem for å fastslå om forbedringstiltak og tilhørende resultater er gjennomført på en hensiktsmessig og effektiv måte.

I 2010 gjennomførte NSO 134 tilsyn i virksomhetene. Ved 44 av de 134 kontrollene i 2010 ble det ikke registrert brudd på lov, forskrift eller retningslinjer. Ved de øvrige 90 virksomhetene ble det registrert 171 avvik, i gjennomsnitt nær to avvik pr. virksomhet.

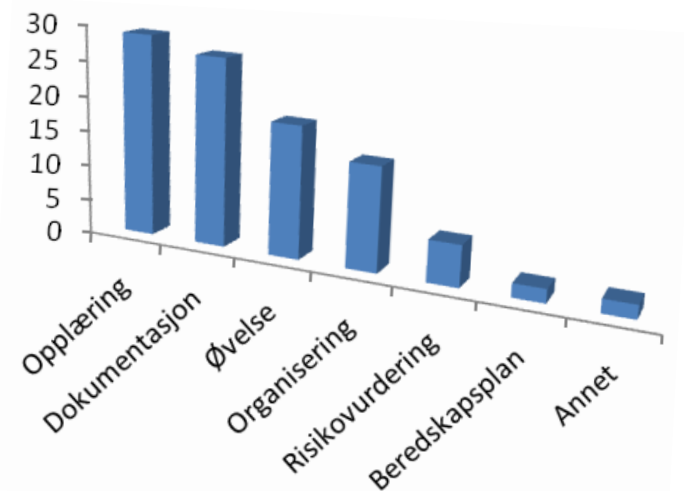
Antall tilsyn i virksomhetene	2010	2009	2008
Revisjoner	8	10	9
Inspeksjoner	71	24	35
Temaavgrensede inspeksjoner (tilsynsaksjoner)	55	69	57
Til sammen	134	103	101

NSO gjennomførte tilsynet på en måte som også ga læring for oss

Kilde: Næringslivets Hovedorganisasjon: Undersøkelse om virksomhetenes syn på NSO. Desember 2010

Registrerte avvik etter 71 inspeksjoner

(I prosent av alle avvik)

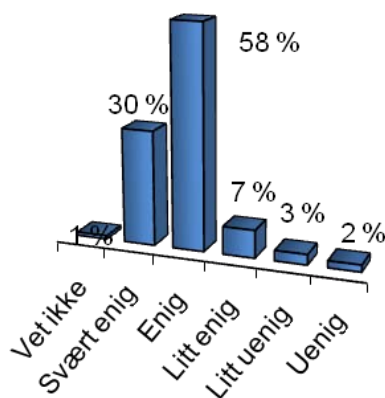
Hovedfokus på opplæring og øvelse

NSOs 71 inspeksjoner hadde hovedfokus på opplæring og øving av industrivernets ulike grupper. 37 av 71 besøkte virksomheter hadde enten ikke øvd og/eller lært opp eget industrivernpersonell som forutsatt. NSO ser alvorlig på at en så stor del av virksomhetene ikke sikrer at industrivernmannskapene blir øvd tilstrekkelig. Manglende øvelse kan få alvorlige konsekvenser ved en innsats.

Under inspeksjonene ble også andre industriverntiltak etterspurt. Virksomhetenes dokumentasjon av industriverntiltak kan bli bedre, men det viktigste er at industrivernpersonellet får kompetanse til å håndtere en nøds- og ulykkesituasjon, og redde liv og helse, miljø og materielle verdier.

Selv om alvorlighetsgraden av avvikene varierer, er det urovekkende at så

NSOs tilbakemelding etter tilsynet var konkret og forståelig

Kilde: Næringslivets Hovedorganisasjon: Undersøkelse om virksomhetenes syn på NSO. Desember 2010

NSOs tilsyn

Hensikten med all tilsynsaktivitet er å kontrollere om kravene i regelverket etterleves. Tilsynsmetodikken varierer mellom å gjennomføre revisjoner, inspeksjoner og tilsynsaksjoner:

- Revisjoner omfatter gjennomgang av virksomhetens relevante dokumentasjon, intervjuer og verifikasjoner. To eller flere dager.
- Inspeksjoner er en systematisk gjennomgang av virksomhetens egen beredskap, gjerne med avgrenset temavalg. Inntil én dag.
- Tilsynsaksjoner er korte kontroller avgrenset til ett eller to tema. Inntil tre timer.

Etter alle tilsyn gir NSO tilbakemelding på

- om det er avdekket brudd på regelverket (avvik) og/eller
- om det er funnet forbedringsområder som kan gi bedre beredskap og systematisk arbeid (anmerkninger).

Alle NSOs tilsyn blir varslet.

mange av de kontrollerte virksomhetene mangler grunnleggende opplæring av innsatspersonell, og at øvelser er blitt en salderingspost. Begge områdene omhandler kunnskap og ferdigheter som er en forutsetning for at personellet skal kunne settes i innsats.

I kommende kontroller og øvrig kontakt med virksomhetene vil NSO fortsatt sette fokus på opplæring og øvelser. Dette gjelder både planlegging av tiltakene og gjennomføringen. Det må også vurderes om det må iverksettes andre måter å reagere på overfor virksomheter som ikke klarer å få gjennomført lovpålagt opplæring og øvelsestimer.

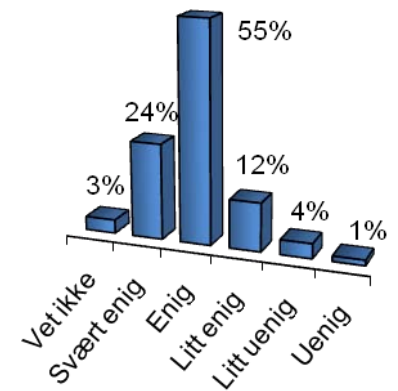
NSO samarbeider med andre tilsynsmyndigheter

For å utveksle informasjon og erfaring, og for på best mulig måte å gjennomføre tilsyn, har NSO et nært samarbeid med andre tilsynsmyndigheter. Som i 2009 deltok NSO i 2010 i samarbeidet mellom de ulike HMS-etatene; Direktørgruppen, Tilsynsmyndighetenes samordningsgruppe, koordineringsgruppen for storulykkeforskriften, felles tilsynsdatabase og Regelhjelp. Hensikten er blant annet å oppnå bedre samordning mellom tilsynsmyndighetenes tilsynsaktivitet.

NSO følger styrende dokumenter for gjennomføring av tilsyn som tilsynsmyndighetene i samarbeid har utviklet. Dette skal bidra til at arbeidslivet behandles på en helhetlig måte og at virksomhetene skal oppleve et mest mulig koordinert tilsyn fra myndighetenes side.

Regelhjelp.no er et felles nettsted for HMS-etatene, samt myndigheter som forvalter regelverk som grenser mot HMS-forskriften. NSO har deltatt i samarbeidet om Regelhjelp siden starten, og deltok både i redaktørgruppen og styringsgruppen i 2010. NSO har vedlikeholdt sin del av nettstedet jevnlig.

NSO er en naturlig kontakt innenfor fagfeltet industribedskap

Kilde: Næringslivets Hovedorganisasjon: Undersøkelse om virksomhetenes syn på NSO. Desember 2010

Hjemler for NSOs tilsyn

- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivil beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
- Forskrift om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter mv
- Retningslinjer for industrivern
- Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften)
- Forskrift om tilfluktsrom
- Forskrifter om tilfluktsrom ved industrivernpliktige bedrifter og virksomheter

BEREDSKAPSRÅDGIVNING

Aktiviteten innenfor beredskapsrådgivning var stor gjennom hele 2010. NSO har merket at stadig flere virksomheter ønsker bedriftstilpassede kurs i tillegg til de vanlige kursene.

I 2010 leverte NSO beredskapsrådgivningstjenester til 25 virksomheter. Noen av dem ønsket flere typer bedriftsinterne kurs eller stabsøvelser. I alt er det imøtekommet mer enn 40 forespørsler om bedriftsinterne arrangement.

Kursaktivitet

	Ant. kurs	Deltakere
SIMKAT	4	38
Risikoanalyse	4	57
Praktisk samtrening,	1	17
Videregående innsatslederkurs	1	14
Fagseminar	1	142
E-læring for redningsstab		238

Hva skjedde? Hva lærte vi? – Fagseminar 2010

NSOs fagseminar er et årlig tilbud til alle beredskapsinteresserte hvor det settes fokus på erfaringsoverføring innenfor praktiske, beredskapsfaglige emner som brann, redning, førstehjelp, røykdykking og farlig gods.

I 2010 rettet seminaret seg mot faktiske hendelser som har inntruffet i virksomhetene, og de erfaringene disse har gitt. Ulykker der mennesker er blitt utsatt for store påkjenninger, skader og i noen tilfeller død. Seminaret samlet ca.150 beredskapsinteresserte fra alle typer industrivernpliktige virksomheter. Som før ble det parallelt arrangert en leverandørutstilling av beredskapstjenester og -materiell. Fagseminaret bekreftet nytteverdien av å ha et forum for å høre om og drøfte felles beredskapsfaglige utfordringer.

Foto: H. Bergmann

Hedersdiplom 2010

NSOs Hedersdiplom ble i 2010 tildelt Industrivernet ved STX Norway Offshore AS, Langsten, for livreddende innsats ved to anledninger på like mange år. Industrivernleder Tove Kristin Vesteraa mottok diplommet på vegne av bedriften.

Hedersdiplomet ble i 2010 også tildelt

- Tor Mathias Sjursen, Statoil ASA Kårstø;
- Kari Brakstad, Coast Center Base AS;
- Harry Dimmen, Ulstein Verft AS
- Arne Øvreås, Sivilforsvaret i Sør-Rogaland.

Bedriftsinterne aktiviteter

I 2010 har NSO Beredskapsrådgivning bistått 25 virksomheter med bedriftsinterne aktiviteter: Kurs i risikoanalyse, kurs for ordens- og sikringspersonell, øvelser for industrivernet, opplæring og øvelse for redningsstaben m.m.

Samme risikovurdering i flere land

NSO Beredskapsrådgivning ga i september 2010 en innføring i NSOs metode for praktisk risikoanalyse for Heidelberg Cement, avdeling Nord-Europa. Seminaret hadde deltakere fra Norge, Sverige, Danmark, Russland, Estland og Latvia. Heidelberg Cement ønsket at virksomhetene i de ulike landene skulle gjennomføre risikoanalyser på en så enhetlig måte som mulig. De hadde vurdert at dersom de benytter det samme analyseverktøyet for risiko i virksomhetene, vil det være mulig å gjøre sammenligninger mellom anleggene og trekke på hverandres erfaringer. Det vil effektivisere arbeidet med å redusere risikoene i virksomhetene i alle landene.

Ressursbedrifter For Gjensidig Assistanse, RFGA

RFGA er et samarbeid mellom 10 store bedrifter, Hovedredningssentralen Sør-Norge, Luftforsvarets 335-skvadron og Næringslivets Sikkerhetsorganisasjon (sekretariat). Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Petroleumstilsynet har observatørstatus i RFGA.

Sommermøtet 2010 ble lagt til Danmark. RFGA-gruppen ønsket å besøke Statoils raffineri i Kalundborg som hadde søkt om medlemskap i RFGA. I tillegg ble det arbeidet med ny beredskapsplan for RFGA. Raffineriet i Kalundborg ble senere tatt opp som medlem i RFGA, i en konsultativ rolle, foreløpig uten assistansepakker.

Ved ulykker er informasjonsbehovet og presset fra media enormt, og Knut Tanbergmoen fikk i høyeste grad føle dette underveis. Foto: G. Ringberg

Orica Mining Services øvet krisehåndtering

Ledelsen ved Orica Mining Services på Gullaug ønsker å være forberedt på enhver situasjon som kan oppstå. I november 2010 ble redningsstabens medlemmer øvet, etter at de hver for seg hadde gjennomført NSOs e-læringsprogram. Hendelsen var at en skogbrann truet et av Oricas sprengstofflagre. Den ble håndtert på en god og trygg måte, men som de selv sa under evalueringen: "Det er viktig å øve. Vi avdekket flere forbedringspunkter og kommer til å ha flere slike gjennomføringer."

Smart løsning for Saint-Gobain

– Vi trengte et kjøretøy for å trekke brannpumpe og diverse slukkemateriell fram til aktuelle slukkesteder, forteller Hans T. Fiskaa, industrivernleder ved Saint-Gobain Ceramic Materials AS i Lillesand. Svein O. Gauslaa er på prøvetur med ATV-en. Foto: Hans Fiskaa.

Anslått erstatning* etter brann

	2008	2009	2010	2010 i %
Beboelse	3.096.741	3.211.013	4.197.603	74
Primærnæringer	228.595	211.247	185.046	3
Produksjon	244.008	485.215	279.808	5
Tjenesteyting	918.647	557.324	546.707	10
Andre næringer	441.885	285.382	451.834	8
I alt	4.929.876	4.750.181	5.660.998	

* Beløp i 1000 kroner. Kilde: Finansnæringens Hovedorganisasjon, foreløpige tall pr. 22.02.2011

2010

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon • Postboks 5468 Majorstuen, 0305 Oslo
Tel.: +47 23 08 85 30 • E-post: nso@nso.no • www.nso.no